

Бъдещето на българското съвременно изкуство **като културно наследство**

От Теодора Константинова

Съвременното изкуство в своите разнообразни форми и проявления представлява предизвикателство от нов мащаб – от гледна точка на зрителското възприятие, а също и на неговото опазване, архивиране, „показване на света и предаване на идните поколения”.

Същото важи и за ситуацията в България, където съвременните форми в изкуството търпят все по-голямо развитие, а качествените произведения не са малко. (Парадокс е, че много от тях са по-добре познати на световната сцена, отколкото в България).

Разлика обаче има и тя се състои предимно в това, че базите и условията за опазване и архивиране на видео-арт, дигитално изкуство, инсталации, пърформанс, хепънинг, концептуално изкуство, ленд-арт и пр., са сведени до минимум. Малка част от държавните галерии имат в своите депа раздел за съвременно изкуство. Позитивен пример в това отношение е Софийска градска художествена галерия, която създаде първия в страната институционален фонд „Съвременно изкуство и фотография”, който е добре поддържан и постоянно обогатяван.

Тази година беше открит и най-новият и свръх-дебатиран музей-галерия „Квадрат 500”, който, по много мнения, трябва да бъде още дълго и обстойно развиван.

Стои и въпросът за мястото на съвременното изкуство в „Квадрат 500”, чиято основна мисия е да създаде по-голяма известност на българското изкуство навън и чрез колекцията си да привлече повече посетители от чужбина.

Досега отдел за съвременно изкуство там няма, а имайки предвид новата и модерна база на музея, то смятам, редно би било, такъв отдел да бъде създаден.

За петнадесет години, чрез разумно финансиране и градивна мисъл в тази насока, условията за архивиране на българското съвременно изкуство в депата на нашите галерии и музеи могат съществено да бъдат подобрили.

Същото важи и за опазването на по-стара живопис и стари български документални филми например.

От гледна точка на „осъвременяване” на депата, усилия трябва да бъдат вложени и в елементарни фактори като вентилационни системи, влажност на въздуха, светлинни свойства, реставрация и консервация, модернизация на компютърните системи и създаването на леснодостъпни дигитални каталози на колекциите на галериите и музеите.

Освен това наложителна е образователна работа с музейните работници в сферата на съвременните форми в изкуството, за да има адекватност в изпълнението на тяхната работа.

Съвременното изкуство трябва да се разглежда като едно „бъдещо културно наследство”, а за това то би трябвало да бъде качествено колекционирано и съхранявано – като държавна политика. По този начин се гарантира и неговото бъдещо „пласиране” навън и подходящото му представяне в експозиции и изложения у нас и в чужбина.

По данни от лекцията на известния немски изкуствовед Ханс Белтинг в Гьоте институт в София от началото на ноември 2013г., 60% от световните продажби на изкуство са съвременни произведения и едва 20% са класически майстори. Това само по себе си говори за значението на съвременното изкуство като фактор за създаването на национална идентичност.

От тази перспектива, смятам, че българските ръководни органи и институции трябва своевременно да се замислят в конкретната насока и да се обърне повече внимание и да се предостави значително по-голяма финансова подкрепа за българските съвременни артисти и техните произведения – носещи заложи за потенциално културно наследство, „визитна картичка” на България.